

BOEKBESPREKING

HILVERSUMS RECENTE GESCHIEDENIS BESCHREVEN

Wie zich aan een korte beschrijving van de recente Hilversumse geschiedenis waagt moet enige overmoed paren aan een overdosis optimisme ten aanzien van de omvang van die klus. Wie dat bovendien doet in de wetenschap dat zo'n beschrijving binnen een half jaar gedrukt moet zijn lijkt bepaald vermetel. Toch zijn de auteurs van het zojuist verschenen boekje Hilversum, 1870-1940 ingegaan op het verzoek van Uitgeverij Verloren om ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de boekhandel Harkema deze klus te klaren. En laten we dat voorop stellen - het resultaat mag er zijn!

Aanvankelijk was het de bedoeling uit te komen met een alomvattende beschrijving van de Hilversumse geschiedenis. Bepierking in de tijd heeft de uitgever ertoe gebracht die geschiedenis in delen te publiceren. Gestart is met de jongste geschiedenis. Het ziet ernaar uit dat het volgende deel zal gaan over de periode rond het begin van de 19e eeuw. Het is denkbaar dat de opzet van volgende deeltjes anders zal zijn dan die van het zojuist verschenen boek.

In deze uitgave is gekozen voor een benadering waarbij de gegevens uit bestaande studies van meer wetenschappelijke aard op een niet al te uitvoerige wijze zijn samengevat en voorzien van veel fotomateriaal. De combinatie met de 'petite histoire' die in het voorwoord wordt gesuggereerd heb ik in het boekje niet zozeer ontdekt. Het is meer een goed geïllustreerde populair-wetenschappelijke geschiedschrijving geworden die ook een groter publiek zeker zal boeien.

Gekozen is ook voor een thematische benadering. Facetten van het Hilversumse leven worden apart belicht. Binnen die thema's is men waar mogelijk weer chronologisch te werk gegaan en worden economische, godsdienstige en sociaal-politieke achtergronden belicht.

Dat in een dergelijke korte beschrijving niet alle zaken tot hun recht komen spreekt bijna vanzelf. Elk van de 12 thema's zou het onderwerp kunnen zijn van een boekje met dezelfde omvang als dit werk. Terecht hopen de auteurs dat het verhaal weer aanknopingspunten oplevert voor verder archiefonderzoek waaraan zij zelf niet zijn toegekomen.

De keuze om 1870 als startpunt te nemen is op zich verklaarbaar, maar bergt ook bezwaren in zich. Bepaalde zaken met een voorgeschiedenis komen nu als het ware uit de

lucht vallen. Aan de vestiging van de eerste stoomspinnerij in 1867 ging een hele ontwikkeling vooraf. En ook de kostscholen, een bijzondere vorm van typisch Hilversums particulier ondernemerschap, zijn al begonnen in de jaren '30 van de vorige eeuw. Deze en andere voorboden van de spectaculaire groei na 1870 blijven zodoende onderbelicht. Het is te hopen dat in een volgend deel die omissie wordt goedge maakt.

Aan de verzuiling van de Hilversumse samenleving is tamelijk veel aandacht besteed. De verzuilde vakbeweging kan worden gezien als een gereguleerde vorm van verweer tegen de autoritaire machtsstructuur uit de beginjaren van het industriële tijdperk. De 'lichte rimpeling' (blz. 62) die aan het eind van de vorige eeuw de verandering markeerde had voor Hilversum zeker moeten worden geïllustreerd met het kermisoproer van 1899, een uiting van ongeorganiseerd verzet.

Vermakelijk vond ik, dat de groeiende culturele functie van Hilversum onder meer geïllustreerd wordt door de groei van Harkema's Boekhandel (blz. 103). Een hommage aan de jubilaris natuurlijk, die echter wat pijnlijk getroffen zal zijn door de historische onjuistheid in het Colofon, waar de voormalige winkel aan de Vaartweg in plaats van aan de Havenstraat is gesitueerd. Maar dat krijg je als je een allochtone uitgever (Verloren, sinds 1984 in Hilversum gevestigd) laat samenwerken met allochtone auteurs.

Maar al met al: een aantrekkelijk boek voor alle geboren en niet-geboren Hilversummers die belang stellen in hun plaatselijke geschiedenis. Van harte aanbevolen.

Jan Lamme

Gegevens: Hilversum 1870-1940 door Ad Leurs en Bert Stamkot.

Uitgave: Uitgeverij Verloren Hilversum in samenwerking met Harkema's Boekhandel te Hilversum en de Stichting Matrijs te Utrecht.

Gebonden. 128 pagina's, 60 afbeeldingen. Prijs: f 24,50.

Leden van 'Albertus Perk' kunnen het boek à f 20,-- afhalen bij Harkema's Boekhandel aan de Kerkbrink 35 of bij de uitgever Verloren, Neuweg 67. U wordt verzocht de brief die we in het december-nummer 1986 insloten als bewijs van Uw lidmaatschap mee te nemen.